

Задача: Направете конспект на следните урочни статии:

ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН (ЮЗР)

54. Географско положение, граници и големина. Природни условия и ресурси

Площ: 20 306,4 км²
Население: 2 108 394 души
Средна гъстота: 104,5 г./км²
Естествен прираст: -4,1%

Югозападният район (ЮЗР) е на второ място по територия, но с най-многобройно население и с най-висок процент промишлена продукция и вложени инвестиции спрямо националните показатели. Град София и останалите области в района – Пернишка, Кюстендилска, Благоевградска и Софийска, представляват географско единство, формирало се под въздействието на исторически, политически, социално-икономически и административни фактори. Град София е самостоятелна област и има важна роля в социално-икономическия и духовния живот на страната ни.

Географско положение, граници и големина

С помощта на **1**, картата в атласа и приложение 16 анализирайте мястото на ЮЗР сред другите райони по показателите географско положение, граници и големина.

Югозападният район обхваща цяла Югозападна България и малка част от Северна България (Ботевградско и Етрополско) – 18,3% от територията на страната. *Проследете границите. През кои природни области и по-важни форми на релефа преминават? Какво е значението на южната и на западната граница? Кои са ГКПП?*

В тези граници районът има важно кръстопътно положение. *Кои международни транспортни коридори го пресичат?* Транспортно-географското положение се допълва от важните функции на летищния комплекс в София. Всички области в района са силно зависими в административно, икономическо, транспортно и културно отношение от столицата София.

КОНСПЕКТ:

Стопанска оценка на природните условия и ресурси

По картата в атласа и **2** анализирайте особеностите на природната среда в района. Разнообразието на природноресурсния потенциал определя в значителна степен характерните особености и териториалните различия на стопанската дейност.

Благоприятни за развитието на района са:

Релеф. Той е разнообразен. 75% от площта му са заети от планински земи и 1/4 – от котловини. Релефът е сложна мозайка от високи планини, котловинни долини и живописни проломи. Тук се намира най-високата точка на страната – вр. Мусала (2925 м) в Рила и най-голямото котловинно поле – Софийското.

Направете оценка на релефа и определете кои стопански дейности стимулира.

Полезни изкопаеми. Те са важна предпоставка за икономическото му развитие. Припомнете си видовете полезни изкопаеми и находищата им в района. Дайте конкретни примери за значението им на национално, териториално и регионално ниво. Повечето от полезните изкопаеми са с ограничени запаси и ниско качество. Това налага тяхната комплексна преработка и пестеливо използване.

Климат. Климатичните условия и ресурси са разнообразни. От север на юг се редуват територии с умереноконтинентален, преходен, континентално-средиземноморски и планински климат. Върху кои стопански дейности оказва влияние климатът?

Води. Водните ресурси на района са значителни – 22% от речните и 24% от грунтови води на страната (реките Искър,

Марица, Струма, Места и др.). Водите им се използват за добиване на електроенергия, водоснабдяване, изкуствено напояване. Районът е богат на минерални води (около 50% от тези на България) и на ледникови езера. *Посочете ги.*

Почви, растителност и животински свят

Почвената покривка е разнообразна. Най-широко разпространение имат смолниците, канелените горски и алувиално-ливадните почви. *Къде и за какви земеделски култури се използват?* За района са характерни и кафявите горски и планинско-ливадните почви. Поземлените ресурси са ограничени, а част от тях – замърсени. *Защо?*

40% от територията на района са покрити с гори. Тук са 1/3 от иглолистните гори, 10% от широколистните и 1/2 от високопланинските пасища в страната.

Конспект:

ЛЮБОПИТНО

Голямо е богатството на минерални води: в Софийската котловина (Банкя, Овча купел, Горна баня и др.), по долината на р. Струма – Сандански, Рупите; с. Огняново, Кюстендил, Костенец, Долна баня, Сапарева баня и др. Обект на туризма са планинските езера в Рила и Пирин.

Злато